LIBRIS | We know books

MINISTERUL EDUCAŢIEI ŞI CERCETĂRII

EDUCAŢIE CIVICĂ

Dumitra Radu

manual pentru clasa a IV-a

Aramis

2006

LIBRIS We know books

CUPRINS

UNITATEA 1

Raporturile noastre cu ceilalţi oameni

1. Grupurile. Recapitulare 4
2. Relaţii de rudenie 6
3. Relaţii de prietenie 8
4. Relaţii de colaborare. Relaţii de competiţie 10
5. Conducătorul unui grup 12
6. Supunerea. Revolta 14
7. Invidia. Conflictul 16
8. Admiterea şi respingerea într-un grup 18
9. Recapitulare. Evaluare 20

UNITATEA 2

Manifestarea relaţiilor dintre oameni în diferite situaţii

1. Relaţii dintre oameni în situaţii normale 22
2. Relaţii cu diferite autorităţi 24
3. Relaţii dintre oameni în situaţii limită 26
4. Probleme personale sau de grup* 28
5. Recapitulare. Evaluare 30

UNITATEA 3

Drepturile copilului

1. Drepturile copilului 32
2. Drepturile şi îndatoririle elevului 34
3. Încălcarea drepturilor copilului 36
4. Apărarea drepturilor copilului 38
5. Recapitulare. Evaluare 40

UNITATEA 4

Comunitatea

1. Comunitatea locală 42
2. Poporul 44
3. Naţiunea* 46
4. Patrie şi patriotism 48
5. Comunitatea internaţională* 50
6. Recapitulare. Evaluare 52

UNITATEA 5

Societatea şi statul

1. Organizarea societăţii. Statul* 54
2. Instituţiile statului român 56
3. Simbolurile statului român 58
4. Recapitulare. Evaluare 60

MIC DICŢIONAR 62

LIBRIS We know books

UNITATEA 7 Raporturile noastre cu ceilalţi oameni

1. GRUPURILE. RECAPITULARE

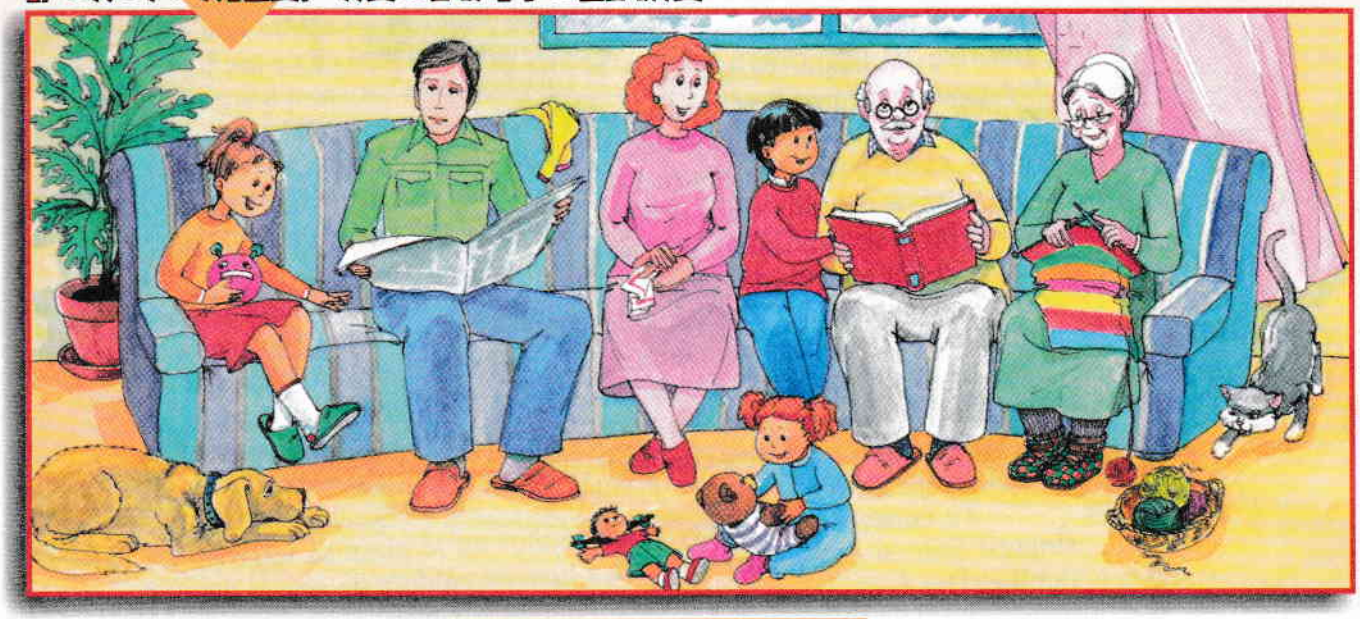

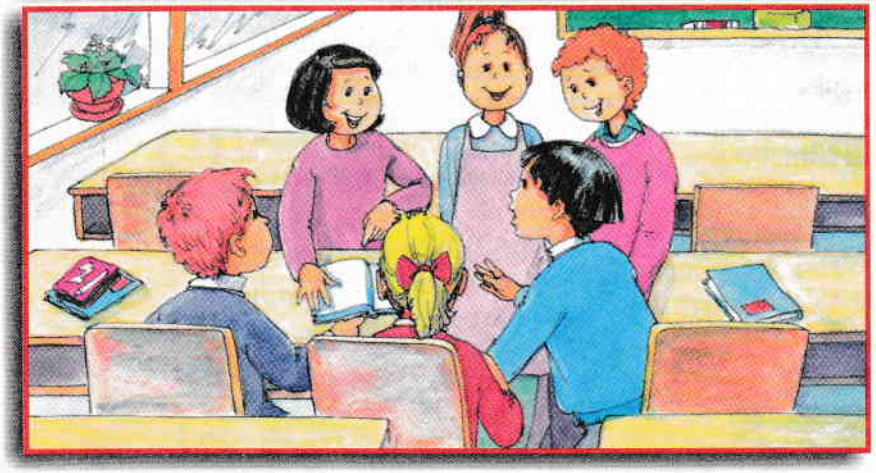

- Din ce grupuri fac parte Andrei şi Ioana?
- Ce sunt grupurile?
- Care sunt regulile ce trebuie respectate în familie?
- Ce reguli respecţi în şcoală?
- Ce reguli trebuie respectate în grupul de joacă?
- Ce alte grupuri mai cunoşti?
- Tu din ce grupuri faci parte?

LIBRIS We know books

NE AMINTIM

Grupul este format din două sau mai multe persoane, reunite prin interese comune. O persoană poate face parte din mai multe grupuri în acelaşi timp: familie, grup de muncă (grup şcolar în cazul copiilor), grup sportiv, grup religios, grup de joacă ş.a.

Relaţiile din cadrul grupurilor trebuie să fie de **colaborare, întrajutorare, respect, încredere** ş.a.

Membrii fiecărui grup au atât drepturi, cât şi **îndatoriri**. Fiecare membru trebuie să respecte reguli dinainte stabilite.

EXERSĂM

1. Care este primul grup din care face parte fiecare persoană?
   - Care sunt drepturile şi îndatoririle tale în cadrul familiei?
2. Câte persoane sunt în grupul şcolar din care faci tu parte?
   - Ce drepturi şi ce îndatoriri aveţi la şcoală?
3. Numeşte copiii care formează grupul tău de joacă.
   - Care sunt regulile pe care le respecţi în grupul de joacă?
4. Care este religia căreia îi aparţii? Redă în scris regulile ce trebuie respectate în lăcaşele de cult.
   Argumentează.
5. Alcătuieşte scurte enunţuri în care să foloseşti cuvintele: *grup, respect, încredere, îndatoriri, colaborare.*
6. Imaginează-ţi că nu faci parte din nici un grup de joacă.
   - Ce ai simţi?
   - Cum ai acţiona în această situaţie?
   Argumentează.
7. Redactează un scurt text în care să descrii relaţiile dintre membrii grupului şcolar din care faci parte.

CE PĂRERE AI?

- Citeşte articolul următor din „Convenţia cu privire la drepturile copilului":
  „Orice copil are dreptul la odihnă şi timp liber, de a se juca şi de a practica activităţi recreative proprii vârstei."
- De ce crezi că este important acest articol?

ACTIVITATE DE ECHIPĂ

- Scrieţi pe o fişă ce drepturi şi îndatoriri aveţi în grupul de joacă.
- Discutaţi în clasă rezultatele activităţii.

JOC DE ROL

- Imaginaţi-vă că îi propuneţi unui nou prieten să facă parte din grupul vostru de joacă.
- Ce îi veţi spune?
- Cum vă veţi comporta?
- Jucaţi rolurile în faţa clasei.

PORTOFOLIU

- Identifică, într-un text literar cunoscut de tine, un fragment în care este descris un grup precum acela din care faci şi tu parte.

LIBRIS We know books

2. RELAŢII DE RUDENIE

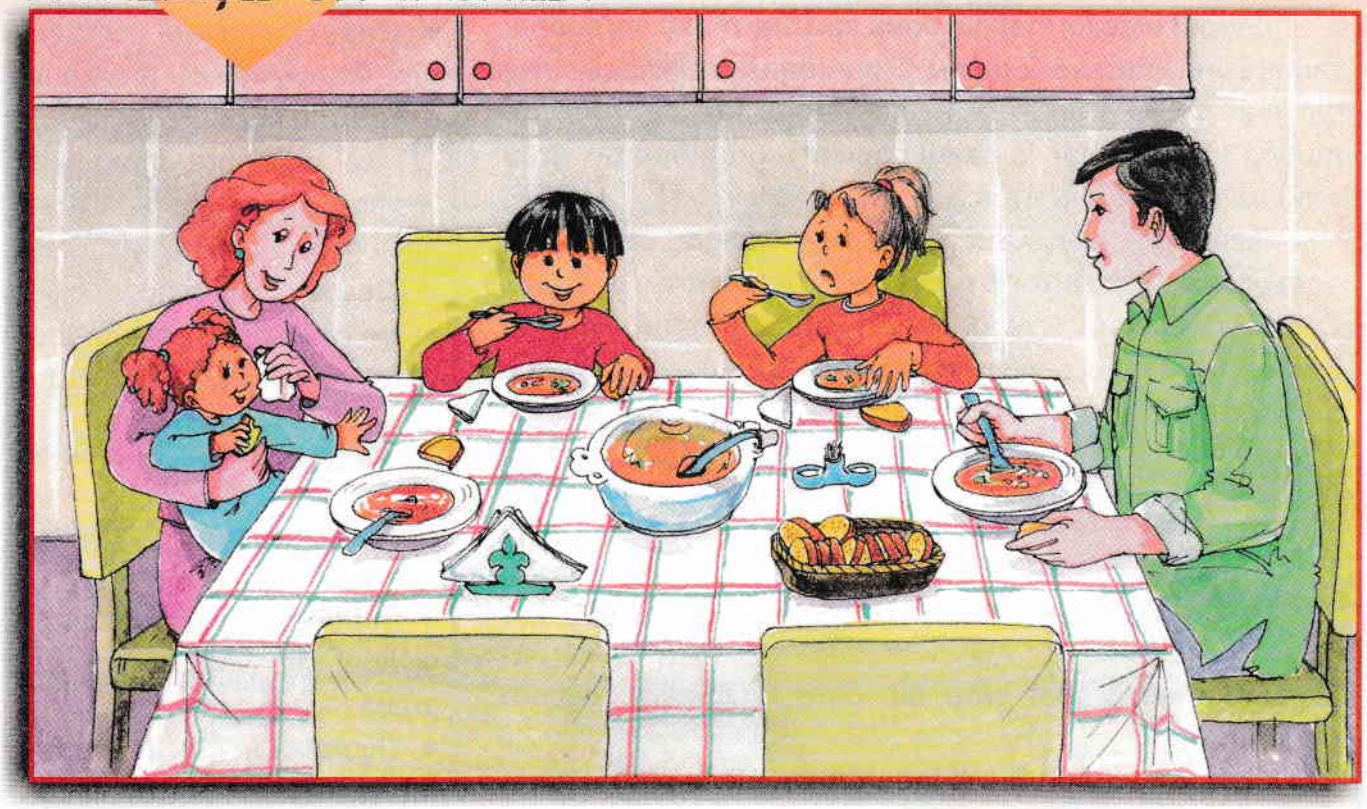

Tatăl şi cei zece feciori

Un tată avea zece feciori. Acesta a împărţit toată averea lui în mod egal fiilor.

După un timp, bătrânul plecă la fiul cel mare cu gând să stea la el la masă. Dar fiul şi nora lui au ascuns mâncarea sub pat şi nu i-au dat tatălui nici un fel de atenţie. A plecat apoi la al doilea fecior, care l-a culcat în grajd, dându-i o pătură zdrenţuită şi spunându-i că nu e loc în casă. Aşa a păţit bătrânul la toţi copiii lui şi a hotărât să nu mai meargă pe la ei.

Văzând acest lucru, copiii au trimis o slugă să vadă dacă nu cumva tatăl lor a murit. Când s-a apropiat sluga, bătrânul a pus pietricele într-un vas şi a spus, ca pentru el, că aurul din vas este pentru acel fiu care îl va îngriji mai bine. Cum au aflat feciorii, s-au întrecut care să-l îngrijească mai bine.

După moartea bătrânului, aceştia au găsit în vas numai pietricele şi atunci şi-au dat seama de greşeala pe care au făcut-o.

(după Al. Mitru – Poveşti cu tâlc)

1. Unde se află Ioana şi Andrei?
- Ce este familia? Din cine este formată?
- Ce fel de relaţii trebuie să fie într-o familie?

2. Cum s-a purtat tatăl cu cei zece copii ai lui?
- Dar fiii cu tatăl lor? Ce greşeală au făcut ei?
- Dacă eraţi în locul fiilor, voi ce-aţi fi făcut pentru tatăl vostru?
- Cum vă manifestaţi dragostea faţă de părinţi?
- Dar faţă de fraţi sau de surori? Argumentaţi.

LIBRIS We know books

AFLĂM

Familia este primul grup din care facem parte. Ea este întemeiată pe baza căsătoriei dintre soţ şi soţie şi este formată din părinţi şi copii. În unele cazuri, rolul părinţilor este preluat de alte persoane. Părinţii şi copiii au şi ei rudele lor: bunici, nepoţi, cumnaţi, unchi, mătuşi.

Relaţiile dintre membrii unei familii sunt relaţii de rudenie. Ele se bazează pe afecţiune, ajutor, colaborare, încredere, respect, protecţie ş.a.

EXERSĂM

1. Scrie pe prima coloană numele celor din familia ta, pe a doua, numele rudelor din partea tatălui, iar pe a treia numele rudelor din partea mamei.
2. Spune cum îţi manifeşti respectul faţă de părinţi şi bunici.
3. Explică sensul expresiilor:
   „Copiii sunt mândria părinţilor."
   „N-are cei şapte ani de-acasă."
4. Alcătuieşte un minidicţionar cu termeni specifici educaţiei civice. Completează-l pe parcursul întregului an şcolar.
5. Citeşte textul şi comentează atitudinea lui Nică.

„Într-o zi, pe aproape de Sânt Ilie, se îngrămădise, ca mai totdeauna, o mulţime de trebi pe capul mamei...

– Nică, dragul mamei! vezi că tată-tău e dus la coasă, căci se scutură ovăzul ăla pe jos; şi eu asemene nu-mi văd capul de trebi. Tu mai lasă drumurile şi stai lângă mămuca, de-i fă ţevi şi leagănă copilul... Dar când auzeam de legănat copilul nu ştiu cum îmi venea... Însă ce poţi să zici când te roagă mama?

În ziua aceea, văzând vremea frumoasă, am şparlit-o la baltă cu gând rău asupra mamei, cât îmi era de mamă şi de năcăjită..."

(după Ion Creangă – Amintiri din copilărie)

- Îşi iubea Nică mama?
- Cu ce a greşit acesta faţă de mamă?
- Citeşte în întregime lectura „La scăldat" şi comenteaz-o împreună cu colegii.

CE PĂRERE AI?

- Observă imaginea. Ce relaţii există între membrii familiei? Argumentează.

ACTIVITATE DE ECHIPĂ

- Descrieţi pe o fişă modul în care vă ajutaţi familia. Discutaţi folosind argumente conţinutul fişei fiecăruia dintre voi.

JOC DE ROL

- Imaginaţi-vă un dialog între membrii unei familii care trebuie să rezolve o situaţie în care copilul doreşte să i se cumpere o carte foarte scumpă şi părinţii nu au banii necesari.

PORTOFOLIU

- Daţi exemple, din lecturile voastre, de personaje care îşi ajută părinţii. (Exemplu: *Camaradul meu, Coretti,* de *Edmondo de Amicis)*